



صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

نشست پژوهشی:

## نگاهی به وضع تولید لوازم ورزشی در کشور موانع، محدودیت‌ها و راهکارها



فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: تبنا صالحی

- تولید لوازم ورزشی در کشور، با وجود پتانسیل فراوان اشتغال‌زایی و تقاضای همیشگی ورزشکاران، به جز بخش تولید پوشاک ورزشی، رونق چندانی ندارد و حتی از داشتن یک اتحادیه مستقل کشوری محروم است.
- از مهمترین مشکلات تولید لوازم ورزشی در کشور، می‌توان به بی‌ثباتی بازار، مداخله دولت، فن-آوری فرسوده و کمبود مواد اولیه اشاره کرد.
- در سال‌های گذشته، وقتی بازار واردات به کشور، رونق پیدا کرد، تولیدکنندگان یک به یک به واردکننده تبدیل شدند، اما به تازگی، در حال بازگشت به تولید هستند.



## □ مقدمه

در سال‌های دور، زمین‌های پنبه و کارخانه‌های ریسندگی پنبه زیادی، در کشور وجود داشت؛ کم کم زمین‌ها تغییر کاربری داده شد و کارخانه‌ها فرسوده شدند. به طوری که مواد اولیه بسیاری از کارخانه‌های بافندگی وارداتی شد. این نوع مواد در واقع جزء مواد اولیه یکی از بخش‌های مهم و مزیت‌دار تولید لوازم ورزشی، یعنی پوشاک ورزشی نیز می‌باشد.

تولید پوشاک، کفش و سایر لوازم ورزشی، تکنولوژی خاص خود را دارد به همین دلیل معمولاً هر کشوری به صورت تخصصی انواع محدودی از این لوازم را تولید می‌کند.

این بخش از تولید، پتانسیل اشتغال‌زایی فراوانی دارد زیرا همواره متقاضی مصرف آن موجود است. رونق تولید صنایع ورزشی، قادر است موجب رونق در صنایع دیگر و تقاضای محصولاتی از جمله نساجی و پلاستیک شود.

به منظور بررسی موانع، مشکلات و ظرفیت‌ها و همچنین راه‌های مناسب تولید لوازم ورزشی در کشور گروه اقتصاد اداره پژوهش‌های خبری معاونت سیاسی نشستی پژوهشی برگزار کرد. در این نشست که در تاریخ 1398/4/15 برگزار شد آقای مرتضی حق پرست، رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان لوازم ورزشی و آقای حسین محمودی، دبیر اتحادیه و تولیدکننده پوشاک ورزشی تهران، به بررسی این موضوع پرداختند که در ادامه مهمترین بخش‌های این نشست ارائه می‌شود.

## □ نگاهی به صنف لوازم ورزشی

اتحادیه لوازم ورزشی تهران از دو صنف ورزشی و بازی‌های کامپیوتری تشکیل شده است. 1335 فروشگاه ورزشی در تهران فعال است که همه این فروشگاه‌ها عضو اتحادیه هستند. همچنین 132 تولیدکننده لوازم ورزشی در تهران وجود دارد که به ثبت رسیده است. برای صنف لوازم ورزشی، اتحادیه کشوری وجود ندارد. در استان‌ها، صنف لوازم ورزشی زیر نظر اتحادیه لوازم ورزشی، پوشاک، خرازی و ... مشغول به کار هستند.

متأسفانه اتحادیه پوشاک، مدعی است که بخش تولید پوشاک ورزشی باید زیر نظر این اتحادیه باشد. در صورتی که، تولید این پوشاک و حتی تولید پارچه آن نیز، بسیار تخصصی است و باید منسجم زیر نظر اتحادیه لوازم ورزشی قرار گیرد.

اتحادیه با آسان‌گیری (در مجوز دادن)، از ایجاد هیچ شغلی جلوگیری نمی‌کند. اما در خیلی از موارد، خود اعضا به این نتیجه می‌رسند که به تولید ادامه ندهند.

تولیدکننده پوشاک ورزشی، می‌تواند از چند اتحادیه \_ کشفاف، پوشاک، خیاطان زنانه و مردانه و اتحادیه لوازم ورزشی - مجوز کار بگیرد، این موضوع می‌تواند سبب پراکندگی کار تولید شده و انسجام لازم را از بین ببرد.

زمانی فروشگاه‌های بنکدار و تولیدکننده تهران، تامین کننده لوازم ورزشی کل کشور بودند، اما در حال حاضر تک فروش شده‌اند و بازار هدف آن‌ها فقط تهران است.

## □ واردات و صادرات

بیش از 70 درصد از لوازم ورزشی مورد استفاده کشور وارداتی است، اما در حوزه پوشاک ورزشی 50 درصد بازار، در دست تولیدکنندگان داخل است که با مدیریت صحیح می‌توان این سهم را افزایش داد.

صادرات لوازم ورزشی کشور به صورت تجمیع شده نیست و بیشتر مسافری انجام می‌شود. در کشورهای اطراف به دلیل تفاوت نرخ ارز، خریدار جنس از ایران وجود دارد، تا جایی که برخی از دلالتان، اجناس وارداتی چینی را به کشورهای اطراف صادر می‌کنند.

**چین سال‌هاست که در تولید لوازم ورزشی تاخت و تاز می‌کند. ایران نیز تقریباً 85 درصد واردات خود را از چین تامین می‌کند.**

در سال‌های گذشته، وقتی بازار واردات به کشور، به دلیل ارزان بودن اجناس چینی، رونق پیدا کرد، تولیدکنندگان، یک به یک به وارد کننده تبدیل شدند، اما به تازگی و با افزایش قیمت ارز و گران شدن اجناس وارداتی، در حال بازگشت به تولید هستند. در میان لوازم ورزشی، تولید پوشاک ورزشی، سهل‌تر از بقیه لوازم است. کیفیت پوشاک ورزشی ایران می‌تواند با بهترین برندهای جهان رقابت کند. اما در تولید اکثر لوازم ورزشی با کشور چین که بیشترین واردات را به کشور ما در این حوزه دارد، به دلیل نداشتن استانداردهای لازم، توان رقابت نداریم. یادآوری می‌شود که ایران در حوزه برخی لوازم مربوط به بدنسازی به خصوص کشتی، توانسته است محصولات با کیفیتی تولید کند که این تولیدات منجر به صادرات به کشورهای اطراف مانند عراق و روسیه شده است.

#### □ مهم‌ترین مشکلات تولید لوازم ورزشی در کشور

##### \* بی‌ثباتی بازار

نبودن ثبات اقتصادی، اولین مشکل تولیدکنندگان لوازم ورزشی است. تغییرات نرخ ارز باید سال به سال همگام با تورم اتفاق بیافتد، وقتی مدت‌ها نرخ ارز مانند یک فنر فشرده و کنترل می‌شود و ناگهان رها می‌شود، تولید ضرر می‌کند. بالا بودن قیمت تمام شده و نوسان آن، توان تولید و عرضه محصولات را از تولیدکننده گرفته است. چون نمی‌داند فردا چه خواهد شد.

##### \* مداخله دولت

یک تولیدکننده با دو نوع مشکل رو به رو است. مشکلات شخصی و مشکلاتی که دولت به او وارد می‌کند. تغییر قوانین و سیاست‌های دولت در زمینه تولید، یکی از این مشکلات است. هم‌اکنون تولیدکنندگان نسبت به سال 95 دچار 40 تا 50 درصد افت تولید هستند. مشکلات کارگری، دارایی، بیمه، شهرداری، مواد اولیه و نوسانات ارز، از جمله دلایل افزایش هزینه تولید و کاهش توان رقابت و در نتیجه کاهش تولید است.

**نبود حمایت از سرمایه‌گذاران خارجی، سبب می‌شود که آن‌ها، پس از مدت کوتاهی از ایران خارج شوند.**

چرا تولیدکننده‌ای که بیشتر تولید می‌کند، به جای تشویق، تنبیه می‌شود؟ تولیدکننده‌ای که 5 کارگر دارد، 10 درصد حق بیمه می‌دهد اما به محض اینکه 6 کارگر به بالا داشته باشد باید 30 درصد حق بیمه پرداخت کند که این هزینه برای تولیدکننده سنگین است و منجر به هزینه سرشار برای او می‌شود.

تصمیم شهرداری، جابجایی تولیدی‌ها از داخل به خارج شهر تهران است. این در ابتدا خبر خوبی است اما به شرطی که تولیدکننده از امکانات زیرساختی مناسب در خارج از شهر بهره مند شود. این در شرایطی است که گاهی حتی آب هم در اختیارشان نیست، اما آنها باید پاسخگوی بهداشت باشند.

**اگر تولید، از مسائل اولویت‌دار کشور است، پس باید برای آن هزینه کرد. 99 درصد رونق تولید در دست دولت است. اگر می‌خواهد کمک کند باید حمایت کند. اگر قصد حمایت ندارد، باید تصدی‌گری خود را کاهش دهد.**

وقتی انرژی، منابع، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و ... در دست دولت است، چه اختیاری برای تولیدکننده باقی می‌ماند؟ پس باید دولت حمایت حداکثری خود را در دستور کار قرار دهد، وگرنه با شعار حمایت از تولید، کاری پیش نمی‌رود.

#### **\* کمبود مواد اولیه**

بعضی از اقلام مواد اولیه این بخش تولید، در کشور موجود است، اما واردات مواد اولیه لوازم ورزشی، ممنوع اعلام شده است. در وزارت صنعت، معدن و تجارت، بخش بازرگانی استان تهران، اعلام کردند هر فردی به شرط داشتن جواز کسب، کارت بازرگانی و سابقه واردات، تحت نظر اتحادیه، می‌تواند واردات و فروش را انجام دهد، این در حالی است که پس از یک سالی که از معرفی این افراد و انجام ثبت سفارش‌ها گذشته وقتی آنها به صراف‌ها برای دریافت ارز نیمایی معرفی شدند، ارزی در اختیار آنها قرار نگرفته است.

**وقتی اجازه ورود قانونی به برخی اقلام، به خصوص مواد اولیه تولید، داده نمی‌شود، دوباره بازار قاچاق داغ می‌شود. چون تقاضا وجود دارد، اما کالا نیست.**

یک ورق سوزن که به چرخ خیاطی وصل می‌شود، در سال 1396، 3800 تومان بود، اکنون این رقم به 11000 تومان رسیده است. همین‌طور یک لیتر روغن چرخ، که در داخل هم تولید می‌شود، از 5000 تومان به 16000 تومان افزایش یافته است. متأسفانه با افزایش قیمت‌ها، ورزش و لوازم ورزشی، از سبد خرید خانوار حذف شده است و تقاضا روز به روز در حال کاهش است.

## \* به روز نبودن دانش و فن آوری

به روز نبودن دانش و فن آوری، در تولید و قرار نگرفتن دانشگاه در کنار تولید، مشکل دیگری است که تولید لوزام ورزشی را تهدید می کند. زیرا تولید سنتی همواره در رقابت دچار عقب گرد می شود. بیشتر بافنده های پارچه های ورزشی از دستگاه ها با تکنولوژی قدیمی استفاده می کنند. دستگاه های جدید با سرعت بیشتر و کیفیت بهتری کار می کنند و احتیاج به خوراک بیشتر دارند، تولیدکننده باید توانایی تهیه مواد اولیه به میزان لازم را داشته باشد.

**صنایع ورزشی برای اینکه بتوانند در میدان رقابت با نمونه های خارجی، بمانند، باید به روز باشند و فن آوری تولید را ارتقا دهند.**

## \* کمبود کارگر متخصص

کمبود کارگر متخصص نیز، مزید بر علت شده است، زیرا حقوق ماهیانه کارگران کم است و در اصطلاح برای او صرف نمی کند.

## □ ورود برند به کشور

در گذشته وقتی برندها وارد کشور می شدند، به علت قیمت بالا، کمتر کسی قادر به خرید آن بود و مشتری خاص داشت، اما از طرفی، تولیدکننده جرئت پیدا می کرد، به طور مثال یک بلوز ورزشی از یک برند معروف را بررسی و آنالیز کند و سپس اقدام به تولید آن نماید، اما هم اکنون جنس تقلبی، به وفور وارد بازار شده است و هیچ عزمی برای جمع آوری برندهای تقلبی و بی کیفیت وجود ندارد، وفور این اجناس در بازار، قیمت را به شدت پایین می آورد و تولید داخلی توان رقابت با آن را از دست می دهد. اما رقابت با جنس برند اصل، برای تولیدکننده مزیت های بیشتری دارد چرا که هم به دانش تولید آن آگاه می شود و هم در شرایط منطقی تر توان رقابت پیدا خواهد کرد..

## □ کلام آخر

وقتی از رشد و رونق تولید سخن می گوئیم، نباید تولیدکننده را در ناامنی اقتصادی رها سازیم. بلا تکلیفی در تولید، بیکاری را به دنبال خود می آورد. در صنعتی مثل لوزام ورزشی که گردش مالی بزرگی در اقتصاد کشور دارد، برنامه ریزی تخصصی لازم است، نبود اتحادیه تولیدکنندگان لوزام ورزشی در کشور، برای این صنف و نبود آمار و ارقام دقیق از میزان تولید، واردات، صادرات و ... کم کاری محسوب می شود. داشتن برنامه بلند مدت، هم به نفع ورزشکار است و هم به نفع تولیدکننده. شاید بهتر باشد برای حذف قوانین دست و پا گیر تولید و یا تصمیم گیری های جدید، سخنان و تجارب کارشناسان و متخصصان قدیمی آن رشته را نیز شنید.